

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Кафедра майстерності актора

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 20__ року

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Основи вокалу, музично-драматичний клас»
(шифр і назва навчальної дисципліни)

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань – 02 Культура і мистецтво

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність – 026 «Сценічне мистецтво»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма: Акторське мистецтво драматичного театру та кіно _

(назва спеціалізації)

факультет Театрального мистецтва

(назва факультету)

Харків, ХДАК, 2020_ рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Харківська державна академія культури_

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

О. В. Єрошенко, доцент кафедри майстерності актора, канд. мистецтвознавства, доцент

Г. М. Бреславець, старший викладач кафедри майстерності актора, канд. мистецтвознавства

Обговорено та рекомендовано до видання науково-методичною радою факультету театрального мистецтва ХДАК з напряму підготовки 026 Сценічне мистецтво_

“31” серпня   2020 року, протокол №1

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно» напряму 02 «Культура і мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» та належить до обов'язкових освітніх компонентів циклу професійної і практичної підготовки. Навчальна дисципліна «Основи вокалу, музично-драматичний клас» є комплексною, до складу якої входять дисципліни «Основи вокалу» та «Музично-драматичний клас». Обсяг дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» становить 13,5 кредитів ЄКТС, загальний обсяг годин – 405, та розподіляється в годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять таким чином: 37 практичних годин, 95 аудиторних індивідуальних занять з викладачем та 273 години самостійної роботи для студентів денної форми навчання. Згідно плану навчального процесу освітньо-професійної програми підготовки «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно» студенти цього напрямку вивчають курс «Основи вокалу, музично-драматичний клас» на II–VII семестрах на кафедрі майстерності актора факультету театрального мистецтва Харківської державної академії культури.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вокально-сценічне мистецтво, а саме: практичні засади сольного співу та музично-сценічного виконавства. Навчальна дисципліна «Основи вокалу, музично-драматичний клас» є однією із складових у комплексному професійному формуванні творчої особистості й музично-художньому становленні майбутнього фахівця мистецької сфери. Цей курс є практичним процесом, з розробленою системою заходів, спрямованих на формування та розвиток вокально-виконавських і музично-сценічних навичок студентів. Дисципліна містить значний та різноманітний вокально-педагогічний та музично-драматичний матеріал, а також народнопісенні та народно-інструментальні зразки української традиційної культури. Згідно професійного спрямування сценічної вокально-виконавської та музично-драматичної підготовки студентів освітньої програми «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно» необхідним і обов'язковим є включення до навчального матеріалу відповідного репертуарного контенту, який містить: спеціальний фаховий блок вокальних творів, пов'язаних з музично-драматичною сферою, що включає пісні (арії) з оперет, водевілів і мюзиклів; пісні з музики до драматичних вистав, кінофільмів, мультфільмів; класичні та сучасні вокально-драматичні твори; музично-драматичний матеріал з традиційних фольклорних дій та українські побутові танці. Під час вибору репертуару педагог повинен постійно зважати на індивідуальні особливості кожного студента, ступінь його співацької обдарованості, музичного розвитку та підготовки.

З огляду на сучасні вимоги до навчального процесу у вищих навчальних закладах, першорядного значення набуває вироблення в студентів навичок самостійної роботи над розвитком фахової майстерності. Важливим є також виховання цілеспрямованості, вимогливості до себе, ініціативності й творчої активності студентів. Спираючись на кращі досягнення минулого і сучасного вокального виконавства, дана дисципліна поглиблює та посилює професійну і художньо-світоглядну підготовку студентів.

Міждисциплінарні зв'язки. У межах плану навчального процесу для студентів, які отримують перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за спеціальністю «Сценічне мистецтво», освітньо-професійною програмою підготовки «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно», важливою особливістю дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» є її розгалужені зв'язки з освітніми компонентами різних циклів. Такими є: обов'язкові освітні компоненти професійної і практичної підготовки: «Майстерність актора», «Сценічна мова», «Історія світового театру», «Історія українського театру», «Історія кіно і телебачення», «Історія української та світової літератури»; вибіркові освітні компоненти: гуманітарні та соціально-економічні освітні компоненти – «Етнографія України», «Естетика»; освітні компоненти професійної і практичної підготовки: «Ритміка, основи сценічного руху, танок», «Сучасні театральні школи». **Передумовами** для вивчення дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» стають раніше здобуті результати навчання в процесі вивчення

освітніх компонент професійної і практичної підготовки: «Майстерність актора», «Сценічна мова» (обов'язкові освітні компоненти), «Ритміка, основи сценічного руху, танок» (вибіркові освітні компоненти); гуманітарних та соціально-економічних освітніх компонент: «Етнографія України» (вибіркові освітні компоненти). Набуті практичні навички і теоретичні знання, засвоєні під час вивчення дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас», стають однією з умов, які сприяють якісному рівню опанування освітніх компонент професійної і практичної підготовки: «Майстерність актора», «Сценічна мова» (обов'язкові освітні компоненти); «Сучасні театральні школи» (вибіркові освітні компоненти), й забезпечують творчий розвиток студента в його виконавській діяльності під час подальшого вивчення обов'язкової освітньої компоненти «Практика»: «Виробнича практика».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання початкової дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» є забезпечення набуття студентами ключових фахових компетентностей з вокального та музично-драматичного виконавства у сфері театрального мистецтва, практична співацька, музично-сценічна і загальномузична підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно та музично-естетичне виховання висококваліфікованого фахівця в галузі сценічного мистецтва.

Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, відповідають освітній програмі «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно».

Програмні компетентності, якими повинен володіти студент:

оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, акторсько-виконавськими, вокально-виконавськими) при створенні та демонстрації сценічного образу; засвоїти основні гігієнічні правила поведінки з голосовим апаратом; загальну будову голосового апарату, загальні засади співацького голосоутворення; володіти базовими термінами теоретичної та практичної царини вокального та музично-драматичного мистецтва; розуміти основні принципи самостійної роботи над вокальним та музично-драматичним репертуаром. Під час вивчення даної дисципліни студент також повинен оволодіти такими компетентностями як: здатність створювати на сцені відповідні художні інтерпретації різножанрових вокальних творів; здатність втілювати мистецькі образи класичних та сучасних музично-драматичних постановок, донесення до глядача авторського задуму; опанувати специфікою танцювально-пластичного сценічного комплексу; здійснювати виконавську діяльність на базі програмних знань і навичок репетиційної роботи і концертних виступів.

1.2. Основними **завданнями** вивчення комплексної початкової дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» є:

- практична вокальна підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно; оволодіння базовою вокальною технікою та художньо-виконавськими навичками в співі;
- практична музично-сценічна підготовка майбутнього актора драматичного театру і кіно; оволодіння художньо-виконавськими навичками в музично-драматичній сфері;
- розвиток самоконтролю під час вокального та музично-сценічного виконавства;
- опанування основними принципами та методами самостійної роботи над вокально-художнім та музично-сценічним репертуаром;
- розширення загального музичного та музично-драматичного кругозору майбутніх фахівців царини сценічного мистецтва.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: загальні гігієнічні правила поведінки з голосовим апаратом; загальну будову голосового апарату, специфіку сценічного руху, що притаманна обраному жанру, та закони володіння своїм тілом, пластичною виразністю; базовий тезаурус вокально-виконавської сфери;

вміти: виконувати програмні вокальні твори (в межах діапазону півтори октави), використовуючи базову співацьку технологію, інтонаційно чисто, музично виразно, відповідно до жанру та стилю твору; застосовувати практичні навички і теоретичні знання зі сфери вокальної та музично-драматичної царини щодо питань фахової виконавської практики; координувати внутрішні емоційні прояви з зовнішньою виразністю в міміці, акторській

декламації та співі; проводити загальний художньо-виконавський аналіз вокально-сценічного репертуару;

мати навички: створення власної виконавської інтерпретації вокально-сценічного образу; координування внутрішніх емоційних проявів з зовнішньою виразністю в міміці, акторській декламації та співі; самостійної роботи над музично-літературним текстом вокального та музично-драматичного твору; самостійного відпрацювання вправ, спрямованих на вивільнення та укріплення м'язів голосового апарату (артикуляційних і дихальних органів) та вправ, спрямованих на засвоєння ритму, пластики та координації танцювального руху з вокальним інтонуванням; контролю голосового навантаження.

Ці результати навчання є достатніми для вирішення визначених виконавських вокально-сценічних завдань у майбутній професійній діяльності актора драматичного театру і кіно та для подальшого навчання за освітньою програмою.

На вивчення навчальної дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» відводиться 405 годин / 13,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Основи вокалу»)

Розділ 1. Формування співацьких навичок майбутнього актора.

Тема 1. Введення голосового апарату до фонаційного процесу. Визначення музичних і співацьких даних студента. Ознайомлення студента з анатомо-фізіологічною будовою голосового апарату та загальними гігієнічними правилами поведінки з голосовим апаратом. Визначення типу голосу студента. Розучування нескладного вокалізу із сольфеджуванням нот або вокалізацією на найзручнішу голосну, народної пісні в обробці композитора для голосу та фортепіано.

Тема 2. Формування базових навичок співацького звукоутворення. Розвиток музичного слуху, формування уявлень про правильне співацьке звучання голосу. Ознайомлення із загальними засадами співацького голосоутворення, координацією роботи органів голосового апарату під час співу. Оволодіння співацьким типом дихання (найбільш рекомендованим для співу є нижньореберно-діафрагмальний (косто-абдомінальний) тип); розуміння прерогативи типу співацького (свідомого, уповільненого) видиху над типом вдиху. Усвідомлення студентом регістрової будови співацького голосу, взаємодії дихання та голосових складок на підставі використання різних видів співацької атаки. Підбір оптимальної величини імпедансу на основі індивідуального підходу.

Вивчення одного вокалізу та двох-трьох різностильових вокальних творів з текстом (романс або пісня українського чи зарубіжного композитора; твір (за вибором викладача) західноєвропейського старовинного композитора, або пісня (арія) з оперети, мюзиклу, або пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму, дитяча пісня; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких навичок кожного студента.

Освоєння вміння триматися на сценічному майданчику під час вокального виступу та застосування отриманих музично-співацьких навичок за період вивчення дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Основи вокалу») студентами денної форми навчання під час виступу на **заліку по закінченні II семестру** (згідно плану навчального процесу), що проходить у формі академічного концерту – публічного виконання вокальної програми, яка складається з трьох різностильових творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора; твір (за вибором викладача) західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня з кінофільму, анімаційного фільму, театральної вистави, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано).

Розділ 2. Розвиток музично-співацьких навичок.

Тема 3. Опанування основами вокальної мови. Формування музичного співацького тону разом із дикційною чіткістю. Усвідомлення студентом особливості, відмінної від мови, координації голосового апарату під час співу. Утворення співацького слова на основі правильно

сформованого співацького звуку; формування відчуття вільної глотки під час співу, розвиток активності артикуляторних органів. Опанування рівністю звучання голосних в співі та оволодіння співацькими орфоепічними нормами вимови на центральній ділянці діапазону.

Розучування одного вокалізу, двох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) твір західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу, чи пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму, дитяча пісня; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких навичок кожного студента.

Тема 4. Розвиток резонансної техніки співу. Усвідомлення студентом головного та грудного резонування як індикаторів правильності співацького звуку. Напрацювання «високої позиції» звуку в співі як суб'єктивного відображення у відчуттях якості звучання голосу. Формування близькості й польотності співацького звуку, насиченості та оксамитовості тембру шляхом виховання голосу на правильній резонансній основі.

Розучування одного вокалізу, двох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) твір західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу, чи пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких навичок кожного студента.

Розділ 3. Напрацювання специфічних співацьких відчуттів.

Тема 5. Формування почуття опори під час співу. Усвідомлення студентом почуття опори як одного з найважливіших відчуттів у співі, що характеризує стійкий, правильно сформований звук («оперте звучання») і манеру голосоутворення («спів на опорі»). З'ясування зон «вокально-тілесної схеми» (за Р. Юссоном) та формування відчуття основних зон «вокально-тілесної схеми» під час співу. Поступове оволодіння почуттям співацької опори, що створює відчуття впевненості та зручності під час фонації.

Розучування одного вокалізу, двох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) твір західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу, чи пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких навичок кожного студента.

Тема 6. Розвиток вокального слуху. Розвиток вокального слуху – особливого виду музичного слуху, який містить звуковисотний, динамічний, тембровий, ритмічний слух, а також здатність відчувати не тільки особливості правильного співацького звучання, але й роботу голосового апарату, м'язово розуміти, що робить інший співак під час фонації. Розвиток свідомого відчуття основних зон «вокально-тілесної схеми» (за Р. Юссоном) під час співу.

Розучування одного вокалізу, двох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) твір західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу, чи пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких навичок кожного студента.

Освоєння вміння триматися на сценічному майданчику під час вокального виступу та застосування отриманих музично-співацьких навичок за період вивчення дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Основи вокалу») студентами денної форми навчання під час виступу **на заліку по закінченні V семестру** (згідно плану навчального процесу), що проходить у формі академічного концерту – публічного виконання вокальної програми, яка складається з трьох різностильових творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора; твір (за вибором викладача) західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня з кінофільму, анімаційного фільму, театральної вистави, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано).

Розділ 4. Удосконалення вокально-виконавських навичок.

Тема 7. Засоби удосконалення співацького голосу. Подальше напрацювання музично-співацьких навичок, набутих впродовж попереднього навчання, їх розширення та розвиток. Постійне удосконалення музичного слуху студента. Поступовий розвиток діапазону голосу, робота над збагаченням тембрових якостей голосу. Напрацювання польотності звучання на робочому голосовому діапазоні. Постійне удосконалення вокального слуху, подальший розвиток м'язових (дихальних, артикуляційних тощо) та резонаторних відчуттів, які приймають участь у контролі та регулюванні процесу співу. Розвиток та удосконалення голосу студента через вимоги музики. «Розумно добрані художні твори є основним засобом виховання співака» (Л. Дмитрієв). Поступовий та послідовний розвиток вокально-технічних та художньо-виконавських навичок студента в роботі над музично-художніми творами.

Розучування одного вокалізу, трьох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) твір західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу; пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких навичок кожного студента.

Тема 8. Розвиток самоконтролю під час співу. Розуміння вокальної техніки як продукту психічної діяльності людини, співацьких емоцій як чинника, що сприяє напрацюванню вокальних навичок. Усвідомлення студентом значення розвитку музичного слуху як головного регулятора вокальної функції та цілеспрямована самостійна робота студента-актора в означеному напрямку. Удосконалення вокального слуху як значущої здатності самостійно оцінювати фонацію та дії, що її зумовлюють. Поступове та цілеспрямоване формування самоконтролю студента-актора. Виховання і формування стану «вокально-творчого спокою» (М. Микиша) під час співу.

Розучування трьох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) старовинна арія західноєвропейського композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу; пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано).

Освоєння вміння триматися на сценічному майданчику під час вокального виступу та застосування отриманих музично-співацьких навичок студентами денної форми навчання під час іспиту по закінченні VI семестру (згідно плану навчального процесу), що проходить у формі академічного концерту – публічного виконання вокальної програми, яка складається з трьох різностильових творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора; пісня з кінофільму, анімаційного фільму, театральної вистави, оперети чи мюзиклу або твір західноєвропейського старовинного композитора (за вибором викладача); народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано).

Розділ 5. Розвиток виразності співу студента-актора.

Тема 9. Вокально-виконавський стиль. Подальший розвиток вокально-технічних і художньо-виконавських навичок студента в роботі над вокальним твором. Поступове удосконалення вокального слуху студента. Розвиток правильного звуковедення, інтонаційної чистоти, гнучкості голосу, почуття музичної форми на творах старовинних західноєвропейських класичних майстрів. Оволодіння художньо-виконавськими навичками втілення різноманітного характеру народних пісень. Розвиток виконавських здібностей студента на романсовій творчості та вибраних нескладних вокальних творах зарубіжних і українських композиторів-класиків. Засвоєння різнопланових вокально-художніх стилів виконання творів композиторів-романтиків, творів українських і зарубіжних композиторів ХХ ст., пісень (арій) з оперет, мюзиклів, театральних постанов, кінофільмів, особливостей виконання дитячих пісень (зокрема, з кінофільмів, анімаційних фільмів), а також вокальних творів сучасних українських і зарубіжних композиторів. Підбір вокально-педагогічного репертуару визначається з урахуванням вокально-технічної розвиненості та музично-артистичних здібностей кожного студента на основі головних принципів співацького виховання.

Формування художньо-виконавських навичок втілення вокально-сценічного образу

запропонованих до вивчення музичних творів; збереження та розвиток почуття самоконтролю студента під час співу.

Розучування трьох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) твір західноєвропейського старовинного композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу; пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано), які добираються індивідуально, з урахуванням розвитку музично-співацьких та художньо-виконавських навичок кожного студента.

Тема 10. Сценічна майстерність виконавця. Удосконалення техніки володіння основними видами звуковедення, тембрового забарвлення звучання голосу в межах всього співацького діапазону студента-актора (приблизно півтори октави), гнучкості володіння співацьким диханням. Оволодіння різноманітними засобами музично-художньої виразності. Розвиток художньої емоційності під час вокального виконання, вміння перейнятися змістом виконуваного твору, використання акторської техніки для досягнення достатньої сили впливу на слухача (глядача). Засвоєння основних правил і способів подолання сценічного хвилювання. Формування навичок проведення музично-виконавського аналізу художнього вокального репертуару. Прищеплення встановлених основних правил у підході до розучування нового твору. Формування навичок проведення музично-режисерської роботи над вокальним твором (за К. Станіславським), визначення її складових. Закріплення основних принципів самостійної роботи над вокальним репертуаром, застосування напрацьованих вмінь і навичок у власній виконавській інтерпретації художнього вокального образу.

Розучування трьох нових різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора, або (за вибором викладача) старовинна арія західноєвропейського композитора, чи пісня (арія) з оперети, мюзиклу; пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано).

Застосування отриманих вокально-технічних і художньо-виконавських навичок за період вивчення дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Основи вокалу») студентами денної форми навчання під час виступу на заліку по закінченні VII семестру (згідно плану навчального процесу). Публічне виконання програми, яка складається з трьох різностильових вокальних творів (пісня (романс) українського чи зарубіжного композитора; пісня (арія) з оперети, мюзиклу або пісня з театральної вистави, кінофільму, анімаційного фільму; народна пісня в обробці композитора для голосу та фортепіано). Репертуар добирається індивідуально, з урахуванням вокально-виконавських здібностей та рівня їх розвитку кожного студента.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Музично-драматичний клас»).

Розділ I. Специфіка музично-драматичної сценічної майстерності.

Тема 1. Основи сценічного руху: ритмо-пластика, мелодекламація, вокалізація. Музично-пластичне інсценування поетичного матеріалу. Визначення музичних, пластичних і співацьких даних студента. Ознайомлення студента з загальними гігієнічними правилами поведінки з голосовим апаратом. Визначення типу голосу студента, його здібностей координації руху, співу та декламації. Розучування та інсценування невеликих поетичних текстів в комплексі зі співом, або музичним супроводом. Засвоєння особливостей сценічного руху в його через ритмо-пластику, мелодекламацію та вокалізацію. Визначення ключових рольових функцій в музично-пластичному інсценуванні поетичного матеріалу Опанування специфіки руху в побутовому традиційному танці.

Тема 2. Особливості сценографії народнопісенної календарно-обрядового циклу та за жанрами народнопісенної творчості. Специфіка сценографії фольклорного дійства (українське весілля, вечорниці, інсценування традиційних зимових свят Різдво, Щедрий вечір). Продовження вдосконалення опанування специфіки традиційних побутових українських танців та особливостей її сценографії. Опанування манери та форми традиційного народного руху, притаманного сценічній репрезентації фольклорного дійства у виразності сценічної поведінки, що відповідають різним жанрам народної пісенності (традиційний солоспів, обробки українських народних пісень з супроводом, традиційні обрядові вистави). Вдосконалення навичок у виконанні основних рухів та

особливостей сценографії традиційних побутових українських танців.

Тема 3. Інценування вокального (пісенного) матеріалу. Поєднання художнього образу зі сценічним інтерпретуванням вокально-пісенного матеріалу в характерному виконанні, пантомімі, з вокалізацією та декламацією, статикою та танцювальним рухом. Рольові взаємозв'язки обраних художніх образів в процесі інценування вокального (пісенного) матеріалу.

Розділ II. Специфіка сценічного втілення музично-драматичного матеріалу. Творча майстерня.

Тема 4. Специфіка сценічного втілення класичної української музично-драматичної вистави. Набуття практичного виконавського та акторського досвіду у вивченні характерних особливостей репрезентації класичної української музично-драматичної вистави. Опанування музично-драматичного матеріалу (фрагментів з вистав «Сватання на Гончарівці», «Наталка-Полтавка», «Лісова пісня», «Пошили в дурні», «Назар Стодоля» та ін.)

Тема 5. Специфіка сценічного втілення сучасної вокально-драматичної композиції. Ознайомлення зі сучасними прийомами сценічного втілення музично-драматичного матеріалу. Набуття практичного виконавського та акторського досвіду у репрезентації поетично-драматичного слова в поєднанні з вокальним виконавством, інструментальним супроводом та сценічним рухом (фрагменти поетичних та драматичних творів Т. Г. Шевченка, О. Довженка, О. Вишні та ін.).

3. Рекомендована література

Рекомендована література до навчальної дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Основи вокалу»)

Основна

1. Антонюк В. Постановка голосу : навч. посібник для студ. вищих муз. навч. закладів / В. Антонюк. — К. : Укр. ідея, 2000. — 68 с.
2. Гринь Л. Теоретико-методичні основи вокальної підготовки майбутніх акторів. Науково-методичний посібник для студентів спеціальності «Театральне мистецтво» / Л. Гринь; [наук. ред. Г. В. Локарева]. — Запоріжжя : ЗНУ, 2011. — 149 с. : нот.
3. Дорошенко В. Сольний спів як засіб виховання студента-актора: навчально-методичний посібник / В. Дорошенко. — Х. : Колегіум, 2010. — 152 с.
4. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. — К. : Муз. Україна, 1971. — 92 с.
5. Очеретовська Н. Український словник музичних термінів : наукове видання / Н. Очеретовська, Н. Цицалюк, К. Черемський. — Х. : Атос, 2008. — 178 с.
6. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. культ. та мист. / Л. Прохорова. — Вінниця : Нова книга, 2006. — 384 с.
7. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки. Ч. 1. Природно-наукові теорії сольного співу : навч. посібник / О. Стахевич. — Х. ; Суми : ХДАК : Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2002. — 92 с.
8. Юцевич Ю. Музика. Словник-довідник / Ю. Юцевич. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. — 352 с. Р/д : <https://archive.org/details/dovidnyk2003/page/n5/mode/1up>

Додаткова

1. Антонюк В. Виконавські форми сольного співу : до питання виховання різнопрофільних співацьких особистостей : дослідницька праця / В. Антонюк. — К. : Укр. ідея, 1999. — 24 с.
2. Гребенюк Н. До проблеми значення фізіологічного аспекту в розвитку співака / Н. Гребенюк // Культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. — Х., 2002. — Вип. 9. — С. 158–162.
3. Єрошенко О. В. Виразність вокального виконавства: художні та природничі чинники / О. В. Єрошенко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури; за заг. ред. В. М. Шейка. — Х. : ХДАК, 2012. — Вип. 36. — С. 252–261.
4. Єрошенко О. В. Вокалізи як засіб розвитку професійного голосу студентів спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2017. — Вип. 56. — С. 88–98.

5. Єрошенко О. В. До питання про музичний компонент у сучасному вітчизняному драматичному театрі (на прикладі м. Харкова) / О. В. Єрошенко // Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України XXI століття: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. – К. : НАКККіМ, 2017. – С. 62-65. – Р/д: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/2017_transformaciyni_procesy_v_mysteckiy_osvit_i_ta_kulturi_ukrayiny XXI_stolittya.pdf
6. Єрошенко О. В. Емоційні чинники у вокальному виконавстві (до проблематики психології співу) / Єрошенко О. В. // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. : [зб. наук. пр.] / Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2009. — № 10. — С. 27-34.
7. Єрошенко О. В. Жанрові видозміни музичної вистави сучасного українського театру / О. В. Єрошенко // Мистецька освіта України XXI століття : євроінтеграційний вектор : Зб. матеріалів П'ятої Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 12-13 травня 2016 р. — К. : НАКККіМ, 2016. — С. 135-138. — Р/д: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/Konferensiya_Mystetska_osvita_2016_compressed.pdf
8. Єрошенко О. В. Концертний виступ як засіб вокальної підготовки студента-актора / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2018. — Вип.. 61. — С. 63–73.
9. Єрошенко О. В. Креативність як характерна компонента вокального виконавства / Єрошенко О. В. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2008. — Вип. 4/6. — С. 26-29.
10. Єрошенко О. В. Музично-драматичний аспект у вокальному навчанні студентів-акторів ХДАК / О. В. Єрошенко, Г. М. Бреславець // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матер. міжнар. наук. конф. (26-27 листоп. 2015 р.) / Харків. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. — Харків : ХДАК, 2015. — С. 251-254.
11. Єрошенко О. В. Особливості вокального навчання низьких чоловічих голосів студентів-акторів (на матеріалі українських класичних музично-драматичних творів) / О. В. Єрошенко // Культура України. Сер.: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2016. — Вип.. 54. — С. 116–127.
12. Єрошенко О. В. Про емоційну виразність голосу співака / О. В. Єрошенко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х., 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 216-223.
13. Єрошенко О. В. Творчо-організаційна складова вокальної підготовки студентів-акторів (на прикладі ХДАК) / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2018. — Вип.. 59. — С. 9–19.
14. Єрошенко О. В. Фізіологічні механізми емоцій і творчість актора-співака / О. В. Єрошенко // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун-т мистец. — Х., 2006. — Вип. 17. — С. 48–59.
15. Єрошенко О. В. Формування співацьких навичок у студентів-акторів (на матеріалі обробок українських календарно-обрядових пісень) / О. В. Єрошенко // Культура України. Сер. Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2015. — Вип.. 50. — С. 57–67.
16. Застосування системи Крістін Лінклейтер у вокальній педагогіці : Методична розробка до курсу «Сольний спів» / Харк. держ. акад. культури ; Уклад. В. Ф. Харитонова. – Х. : ХДАК, 2006. — 18 с.
17. Лисенко М. Про народну пісню і народність в музиці / М. Лисенко ; [ред., передмова та примітки М. Гордійчука]. — К. : Мистецтво, 1955. — 68 с. з нот.
18. Мадішева Т. П. Інтонаційно-фонетичний аспект вокального виконавства / Т. П. Мадішева // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. держ. ін-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Х., 2002. — Вип.. 9. — С. 38–49.

19. Сгібнева С. С. Вокальна творчість актора драматичного театру: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – музичне мистецтво / Сгібнева Сніжана Сергіївна ; Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Х., 2009. — 17 с.
20. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Портрети, спогади / С. Тобілевич, [ред. передмова та прим. О. Борщаговського]. — К. : Мистецтво, 1947. — 116 с.
21. Щербіна І. В. Психотренінг вокаліста в музичному мистецтві / І. В. Щербіна // Таврійські студії. Мистецтвознавство. — 2012. — № 2. — Р/д : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsm_2012_2_14
22. Юцевич Ю. Словник музичних термінів / Ю. Юцевич. — К. : Муз. Україна, 1977. — 206 с.

Рекомендована література до навчальної дисципліни

«Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Музично-драматичний клас»)

Основна

1. Алжнєв Ю. «Як би не ми, та не ви...» партитура
2. Антонюк В. Постановка голосу : навч. посібник для студ. вищих муз. навч. закладів / В. Антонюк. — К. : Укр. ідея, 2000. — 68 с.
3. Бреславець Г. Методичні рекомендації до самостійної роботи до практичних занять з курсу «Музично-драматичний клас» для студентів освітнього ступеня бакалавр за напрямом підготовки 02 «Мистецтво», спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» / Харківська державна академія культури. — Х. : ХДАК, 2017. — 24 с.
4. Бурлуцький А. В. Українське сценічне мовлення в драматичному театрі – від джерел до сьогодення : монографія / Андрій Бурлуцький. — Одеса : Астропринт, 2011. — 216 с.
5. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України / Андрій Гуменюк. — К. : Видавництво АН УРСР, 1963. — 236 с.
6. Дитинство і народна культура Слобожанщини: Матеріали фольклорно-етнографічних експедицій 1992 – 2000 років / Харківський обласний центр народної творчості. — Х.: Регіон-інформ. 2000. — 152 с.
7. Дзига. Українські дитячі й молодечі народні ігри та розваги. / Композиція П.Г. Черемського, укладачі: В.І. Семеренський, П.Г. Черемський. Х.: Друк ЛТД, 1999. — 528с.: кол. іл.. 61.
8. Дружки та бояри на Слобожанському весіллі. Збірка нотацій. Упорядник, автор нотацій та вступ. статі В.М. Осадча. — Х.: ОЦНТ Лабораторія фольклору, 1993. — 20с.
9. Зимові свята – в Новий рік ворота / Упор. В. Деміденко, В. Осадча, Н. Плотнік та ін. — Х.: Регіон-інформ, 2003. — 180с.
10. Іваницький А. І. Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. — Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. — 320 с.
11. Лисенко М. Про народну пісню і народність в музиці / М. Лисенко ; [ред., передмова та примітки М. Гордійчука]. — К. : Мистецтво, 1955. — 68 с. з нот.
12. Муравський шлях – 97: Матеріали комплексної фольклорно-етнографічної експедиції / Упор. Красиков М., Олійник Н., Осадча В., Семенова М. — Х.: ХДК, 1998. — 360с.
13. Муравський шлях – 2000: Матеріали комплексної фольклорно-етнографічної експедиції / Упор. Г.В. Лук'янець, М.П. Маслов, О.В. Коваль — Х.: «Регіон-інформ», 2000. — 152с.
14. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України; Редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. — Київ: Інтертехнологія, 2006. — 1054с.: іл.
15. Осадча В.М. Обрядова пісенність Слобожанщини: навч. посіб./ В.М. Осадча. — Х.: Видавець Савчук О.О., 2011. — 184с., іл. — (Серія «Слобожанський світ». Випуск 2).
16. Пилипчак М. Веснянки. Експедиційні записи — К.: ТОВ «Задруга», 2008 — 140с.: ноти, іл..
17. Сгібнева С. С. Вокальна творчість актора драматичного театру: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – музичне мистецтво / Сгібнева Сніжана Сергіївна ; Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Х., 2009. — 17 с.
18. Скуративський В. Святвечір. [У 2 к.]. — К.: Вироб.-комерц. фірма «Перлина», 1994. — (Укр. пізнав. б-ка «Земляни». Сер. «Українці»). К. І. — 288с.: іл.

19. Скуративський В. Святвечір. [У 2 к.]. – К.: Вироб.-комерц. фірма «Перлина», 1994. – (Укр. пізнав. б-ка «Земляни». Сер. «Українці»). К. П. – 192с.: іл.
20. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Портрети, спогади / С. Тобілевич, [ред. передмова та прим. О. Борщаговського]. — К. : Мистецтво, 1947. — 116 с.
21. Українські жартівливі пісні / Упоряд., передмова, примітки М.М. Красикова; Худож.-оформлювач І.В. Осипов. – Харків: Фоліо, 2004. – 287 с. – (Перлини української культури).
22. Українські традиційні танки. Частина I та II. Фольклористичний гурт «Божичі» та С.Охримчук – CD-DVD. – Київ, 2009.
23. Хай М. Й. Музично-інструментальна культура українців (фолкльорна традиція) – наукове видання, монографія – Київ – Дрогобич, 2007. – 543 с.

Додаткова

1. Бреславець Г. Методологічні засади сучасного сценічного втілення українського побутового танцю» // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті – Випуск 4 – Харків: ХДАДМ, 2017 – 246 с. – С. 138-142.
2. Бреславець Г. Музично-фольклорне дійство як театралізована інтерпретація фольклорного тексту в творчості Ю. Б. Алжнєва // зб. матер. конф. «XIII International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society» RS Global Sp. Z O.O. Warsaw, Poland, 2019
3. Єрошенко О. В. Виразність вокального виконавства: художні та природничі чинники / О. В. Єрошенко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури; за заг. ред. В. М. Шейка. — Х. : ХДАК, 2012. — Вип. 36. — С. 252–261.
4. Єрошенко О. В. Вокалізи як засіб розвитку професійного голосу студентів спеціалізації «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2017. — Вип.. 56. — С. 88–98.
5. Єрошенко О. В. До питання про музичний компонент у сучасному вітчизняному драматичному театрі (на прикладі м. Харкова) / О. В. Єрошенко // Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України ХХІ століття: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. – К. : НАКККіМ, 2017. – С. 62-65. – Р/д : https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/2017_transformaciyini_procesy_v_mysteckiy_osvit_i_ta_kulturi_ukrayiny_XXI_stolittya.pdf
6. Єрошенко О. В. Емоційні чинники у вокальному виконавстві (до проблематики психології співу) / Єрошенко О. В. // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. : [зб. наук. пр.] / Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2009. — № 10. — С. 27-34.
7. Єрошенко О. В. Жанрові видозміни музичної вистави сучасного українського театру / О. В. Єрошенко // Мистецька освіта України ХХІ століття : євроінтеграційний вектор : Зб. матеріалів П'ятої Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 12-13 травня 2016 р. — К. : НАКККіМ, 2016. — С. 135-138. — Р/д : https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Konferencii/Konferensiya_Mystetska_osvita_2016_compressed.pdf
8. Єрошенко О. В. Концертний виступ як засіб вокальної підготовки студента-актора / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2018. — Вип.. 61. — С. 63–73.
9. Єрошенко О. В. Креативність як характерна компонента вокального виконавства / Єрошенко О. В. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. дизайну і мистец. — Х., 2008. — Вип. 4/6. — С. 26-29.
10. Єрошенко О. В. Музично-драматичний аспект у вокальному навчанні студентів-акторів ХДАК / О. В. Єрошенко, Г. М. Бреславець // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матер. міжнар. наук. конф. (26-27 листоп. 2015 р.) / Харків. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. — Харків : ХДАК, 2015. — С. 251-254.
11. Єрошенко О. В. Особливості вокального навчання низьких чоловічих голосів студентів-акторів (на матеріалі українських класичних музично-драматичних творів) / О. В. Єрошенко //

Культура України. Сер.: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2016. — Вип.. 54. — С. 116–127.

12. Єрошенко О. В. Про емоційну виразність голосу співака / О. В. Єрошенко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х., 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 216-223.

13. Єрошенко О. В. Творчо-організаційна складова вокальної підготовки студентів-акторів (на прикладі ХДАК) / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2018. — Вип.. 59. — С. 9–19.

14. Єрошенко О. В. Фізіологічні механізми емоцій і творчість актора-співака / О. В. Єрошенко // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. держ ун-т мистец. — Х., 2006. — Вип. 17. — С. 48–59.

15. Єрошенко О. В. Формування співацьких навичок у студентів-акторів (на матеріалі обробок українських календарно-обрядових пісень) / О. В. Єрошенко // Культура України. Сер. Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2015. — Вип.. 50. — С. 57–67.

Інформаційні ресурси («Основи вокалу»)

1. Музика онлайн. — Р/д : [<http://music.i.ua>].
2. Наше. Тексти пісень з нотами. — Р/д : [<http://nashe.com.ua/song>].
3. Ноти. Золотий фонд української естради. — Р/д : [uaestrada.org/rizne/noty].
4. Ноти українських композиторів — Р/д : [<http://ukrnotes.in.ua/>].
5. Публічна нотна електронна бібліотека. — Р/д : [<http://www.ecosvit.org/bibl>].
6. Українські народні 150 пісень. — Р/д : [<https://mychords.net/uk/ukrayinski-narodni/>].
7. Українські пісні: Тексти та акорди пісень — Р/д : [<https://www.pisni.org.ua/links/notes.html>].
8. Free-scores.com: World Free Sheet music (PDF, MIDI, MP3) (Безкоштовний нотний архів). — Р/д: [http://www.free-scores.com/index_uk.php/].
9. Home – Cantorion – Free sheet music, free scores (Безкоштовні ноти, прослуховування та концертні оголошення) — Р/д : [<http://cantorion.org/>].
10. IMSLP – Petrucci Music Library (нотна вікіпедія) – Р/д : [http://imslp.org/wiki/Main_Page].

Інформаційні ресурси («Музично-драматичний клас»)

1. Неофіційний сайт Н.М.Матвієнко: <http://matvienko.at.ua>
2. Наше. Тексти пісень з нотами. — Р/д : [<http://nashe.com.ua/song>].
3. Ноти. Золотий фонд української естради. — Р/д : [uaestrada.org/rizne/noty].
4. Ноти українських композиторів — Р/д : [<http://ukrnotes.in.ua/>].
5. Офіційний сайт Державного академічного Волинського народного хору: http://uk.wikipedia.org/wiki/Державний_академічний_Волинський_народний_хор
6. Офіційний сайт фестивалю «Країна мрій»: <http://www.krainamriy.com>
7. Офіційний сайт Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Верьовки: <http://www.vergovka.kiev.ua/index.html>
8. Офіційний сайт музейно-історичного комплексу «Пірогово»: <http://pirogovo.at.ua>
9. Офіційний сайт Спілки композиторів України: <http://composersukraine.org>
10. Побутові танці: <http://narodni.com.ua/unt/побутові-танці>
11. Про рідне: <http://proridne.com>
12. Проект «Нематеріальна культурна спадщина» / Харківський обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва [Електронний ресурс].- Р/д : <http://www.cultura.kh.ua/uk/intangible-cultural-heritage>
13. Театр Берегиня - "Коляда" [Електронний ресурс].- Р/д: <https://www.youtube.com/watch?v=peqeH9k2JSo>
14. Театр Берегиня "Вертеп" ч.1 [Електронний ресурс].- Р/д: https://www.youtube.com/watch?v=_VBDharOglc
15. Театр Берегиня "Вертеп" ч.2 [Електронний ресурс].- Р/д :

- https://www.youtube.com/watch?v=3eLsiqR_Lq0
16. Театр Берегиня "Вертеп" ч.23 [Електронний ресурс].- Р/д: <https://www.youtube.com/watch?v=FI6IuPixsI>
17. Театр Берегиня "Служив жи я" [Електронний ресурс].- Р/д: https://www.youtube.com/watch?v=_LsdZue5oG8
18. Театр Берегиня [Електронний ресурс].- Р/д: https://uk.wikipedia.org/wiki/Київський_академічний_театр_українського_фольклору_«Берегиня»
19. Театр Берегиня Запросини на весілля - театр українського фольклору "Берегиня" [Електронний ресурс].- Р/д: <https://www.youtube.com/watch?v=uxdd6IYіrec>
20. Театр Берегиня Проводи молоді - театр українського фольклору "Берегиня" [Електронний ресурс].- Р/д: <https://www.youtube.com/watch?v=ae4jNheYRSg>
21. Українська спадщина: <http://etnoua.info>
22. Фольклорний гурт «Божичі»: <http://bozhychi.com.ua>
23. Фольклорний гурт «Веснянка»: <http://www.folk.org.ua/portal/vesnianka>
24. Фольклорний гурт «Древо»: <http://drevo-folk.kiev.ua/>
25. Фольклорний гурт «Кралиця»: <http://vk.com/club7282630>
26. Відеотека Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва
Гречаники <https://www.youtube.com/watch?v=9tKknG5512U>
Ойра <https://www.youtube.com/watch?v=1jUhqHstPn8>
Кручена <https://www.youtube.com/watch?v=duJcwbkSB58>
Краков'як 1 https://www.youtube.com/watch?v=5zSQTYQ_vRY
Краков'як 2 <https://www.youtube.com/watch?v=vYWt1ge-ybg>
Краков'як 3 <https://www.youtube.com/watch?v=TD4WrLb-fIk>

Бібліотеки

1. Бібліотека Харківської державної академії культури.
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського.
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас»; мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Оцінка знань та виконавських навичок студентів з навчальної дисципліни «Основи вокального виконавства» здійснюється з урахуванням якісних критеріїв за трьома рівнями:

Репродуктивний рівень — передбачає вміння репродукувати музично-літературний текст та характер вокальної та музично-драматичної програми, яка виконується; відповідає оцінці «задовільно» або заліку.

Алгоритмічний рівень — передбачає поєднання репродуктивного рівня оволодіння матеріалом, вокально-технічну і музично-сценічну вправність та вміння розв'язувати виконавські завдання, що відповідає оцінці «добре» або заліку.

Творчий рівень — передбачає поєднання алгоритмічного рівня оволодіння вокально-педагогічним та музично-драматичним матеріалом з проявами музично-творчої індивідуальності студента, що відповідає оцінці «відмінно» або заліку.

Незадовільна оцінка або не зарахування заліку виставляється студентові при невиконанні ним програми або виконанні її на дуже низькому вокально-технічному та музично-сценічному рівнях.

Підсумковий контроль засвоєння знань та вмінь з навчальної дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» здійснюється у формі заліків на II, III, V, VII семестрах, іспитів на IV і VI семестрах, що розподіляються між двома складовими навчальними курсами –

«Основи вокалу» та «Музично-драматичний клас» – даної комплексної дисципліни таким чином: заліки на II, V, VII семестрах, іспит на VI семестрі з «Основи вокалу»; залік на III семестрі, іспит на IV семестрі з «Музично-драматичного класу». Іспити й заліки проводяться у формі публічного виступу: академічного концерту (публічне виконання трьох програмних вокальних творів) з курсу «Основи вокалу»; академічного показу (публічне виконання навчальної музично-драматичної програми: інсценування вокальних і поетичних творів; фольклорних дійств, українських побутових танців, уривків з музично-драматичних вистав, вокально-драматичних композицій) з курсу «Музично-драматичний клас».

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- екзамени, залік (у формі академічних концертів, академічного показу);
- перевірка практичних вокально-виконавських та музично-драматичних завдань (у формі публічних виступів, контрольних занять);
- перевірка завдань самостійної роботи;
- студентські вокальні та музично-сценічні виступи на творчих заходах;
- інші види індивідуальних та практичних завдань.

Визначення рейтингу навчальної діяльності студента з дисципліни «Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Основи вокалу»)

Сем. II (поточ. тестув.)		підс. конт. роль	сум	Сем III–V (поточне тестування)				підс. конт. роль	сум	Сем VI (поточ. тестув.)	підс. конт. роль	сум	Сем. VII (поточ. тестув.)	підс. конт. роль	сум
Р. 1	залік	Р. 2		Р. 3	залік	Р. 4	іспит	Р. 5		залік					
60	40	100	60				40	100	60	40	100	60	40	100	
T1	T2		T3	T4	T5	T6			T7	T8		T9	T10		
5	55		14	16	14	16			36	24		38	22		

«Основи вокалу, музично-драматичний клас» («Музично-драматичний клас»)

Семестр III (поточне тестування)			підсум. контроль	сума	Семестр IV (поточне тестуван.)		підсум. контроль	сума
Розділ I			залік		Розділ II		іспит	
60			40	100	60		40	100
T.1	T.2	T.3			T.4	T.5		
20	20	20			30	30		

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Основи вокалу, музично-драматичний клас

Програма дисципліни
для студентів спеціальності «Сценічне мистецтво»
освітньо-професійної програми підготовки
«Акторське мистецтво драматичного театру та кіно»

Розробники
Єрошенко Олена Віталіївна,
канд. мистецтвозавства, доцент
Бреславець Галина Миколаївна,
канд. мистецтвознавства, старший викладач

Друкується в авторській редакції
Комп'ютерний набір та верстка
Єрошенко О. В., Бреславець Г. М.

План 2020

Підписано до друку 2020 р. Формат 60×84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 1,29. Тираж 50 прим. Зам. №

ХДАК, 61057, Харків-57, Бурсацький узвіз, 4.
Надруковано в лаб. множ. технік